

A „mesterséges intelligencia” és a „szerzői jog” kifejezések együttes előfordulása a tudományos publikációkban

The co-occurrence of the terms "artificial intelligence" and "copyright" in scientific publications

Kardos Helga

kardos.helga@jak.ppke.hu

PPKE Jog- és Államtudományi Kar
könyvtárvezető-helyettes

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Irodalomtudományi Doktori Iskola
Könyvtár- és Információtudományi
Doktori Program
doktorandusz hallgató

Beérkezett: 2025.06.20.

Átdolgozva: 2025.09.01.

Elfogadva: 2025.09.01.

Publikálva: 2025.09.29.

Cite as / Így hivatkozd: Kardos, H. (2025) A „mesterséges intelligencia” és a „szerzői jog” kifejezések együttes előfordulása a tudományos publikációkban / The co-occurrence of the terms "artificial intelligence" and "copyright" in scientific publications, Central European Library and Information Science Review (CELISR), 2(3), p. 293–308.
<https://doi.org/10.3311/celistr.41344>

A mesterséges intelligencia (MI) és a nyelvi modellek térnyerése jelentős hatással van a tudományos kutatásra és a publikációs tevékenységre, hiszen egyre gyakrabban jelenik meg közvetlen alkotóként, ami új kihívásokat vet fel a szerzői jogi szabályozás számára is. Jelen tanulmány bibliometriai módszerekkel vizsgálja, hogyan változott a szerzői jog és a mesterséges intelligencia témájában megjelenő tudományos publikációk mennyisége, minősége az MI megjelenésével az elmúlt tíz évben. A kutatás folyamán a Web of Science és a Scopus adatbázisok segítségével feltérképezem az MI-vel kapcsolatos tudományos kibocsátás trendjeit, különös tekintettel a szerzői affiliációk földrajzi elhelyezkedésére, a publikációk hivatkozási számainak változásaira, a magfolyóiratok típusaira és a publikálók idézettségére. A tanulmány célja, hogy bemutassa, mennyire tükrözheti egy téma felfutását a kibocsátott tudományos szakirodalom.

MI, szerzői jog, Web of Science, Scopus, bibliometria, idézettség

The rise of artificial intelligence (AI) and the large language models has a significant impact on scientific research and publishing since it is increasingly appearing as a direct creator, which also raises new challenges for copyright regulation. This study uses bibliometric methods to examine how the quantity and quality of scientific publications on copyright and AI have changed over the past ten years with the emergence of AI. I used the Web of Science and Scopus databases during my research to map the trends in AI related scientific publications with particular regard to the geographical location of the author's affiliation, changes in the number of citations of publications, the types of core journals, and citation rates of publishing authors. The aim of the study is to show how well the rise of a topic can be reflected in the scientific literature.

AI, copyright, Web of Science, Scopus, bibliometric analysis, citations

1. Bevezető

A mesterséges intelligencia (MI) jelen volt az életünkben már az utóbbi egy-két évtizedben, mégis igazán az elmúlt pár évben tapasztalhattuk meg, hogy mennyire terjed a használata és milyen hatással van a mindennapjainkra.

Már több területen is érezhetjük a hatását, legyen az a tanulás, a tudományos élet, a szórakozás, az informatika vagy a jogtudomány. Nincs ez másképp a szerzői jog vonatkozásában sem. Hogy miért érdemes vizsgálni a szerzői jogot, ha a mesterséges intelligenciáról beszélünk? Talán azért, mert számos vélemény szerint az MI alkalmas arra, hogy az emberéhez hasonló alkotó tevékenységet végezzen. Itt leginkább a tartalom-előállító szolgáltatásokról, vagyis a generatív mesterséges intelligenciáról beszélhetünk, amelyek neurális hálózatokból épülnek fel, és mélytanulást vagy más néven deep learning-et valósítanak meg (Csősz 2023, p. 68). A generatív MI a tanulás során a meglévő szellemi teljesítmények valamilyen feldolgozásával, elemzésével, „tanulásával” – az eredményt előre nem látható módon – olyan produktumokat állít elő, amelyek külső megjelenésükben, fő vonásaikban az emberi alkotótevékenység eredményeként született művekhez hasonlóak (Gyertyánfy 2023, p. 36).

Az emberi alkotóerő mesterséges intelligenciával való kiegészítése, helyettesítése nem a távoli jövő eseménye – vallja Grad-Gyenge Anikó szerzői jogász (2023, p. 337). Ha már ezt a kijelentését vizsgáljuk, akkor óhatatlanul eszünkbe juthat, hogy a szerző vagy alkotó fogalmát is érdemes lenne meghatározni. De ki vagy mi is valójában a szerző? Michel Foucault francia filozófus így ír: „... a szerző a kifejeződés gyűjtőpontja, aki – többé vagy kevésbé befejezett formában – éppúgy és éppoly érvénnyel nyilvánul meg a művekben, mint a levelekben, töredékekben, vázlatokban” (2000, p. 130). Egy másik filozófus, Roland Barthes szerint „A szerző modern szereplő, aki minden bizonnyal azzal párhuzamosan jött létre, hogy – kilépve a középkorból – a társadalom az angol empirizmussal, a francia racionalizmussal, és a reformáció személyes hitével felfedezte az egyén presztízsét, vagy, mint fennköltebben mondják, az »emberi személyt«” (Barthes 1996, p. 50).

A jogi norma szövegét vizsgálva a magyar szerzői jogi törvény (1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról, továbbiakban: Szjt.) értelmében a szerzői jog azt illeti meg, aki a művet megalkotta (szerző) (1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról 4.§ (1)). Vagyis a mű megalkotója a szerző, akinek tevékenysége eredményeként a mű létrejött. Szerzői jogi jogosultnak pedig azt a személyt nevezzük, aki – habár maga nem vett részt a mű megalkotásában – valamilyen oknál fogva szerzői jogokkal rendelkezik. Ilyen okok lehetnek: ha átengedték neki a mű felhasználásának jogát felhasználási szerződésben (pl. könyvkiadó), ha egy munkáltató a munkavállalója által alkotott mű felett rendelkezik szerzői jogokkal, vagy ha örökölte azokat (Legeza 2017, p. 78).

A szerzői mű létrehozása egy alkotási folyamat következménye, amelyhez szorosan kapcsolódik az egyéni, eredeti jellegű szellemi tevékenység követelménye. Erre a kardinális kérdésre vonatkozik az Szjt. következő része: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől” (1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról 1.§ (3)). A kérdés az, hogy egy MI használatával létrehozott alkotás szerzői jogi megítélésekor, vagyis hogy ki is tekinthető szerzőnek, mennyiben vehető tekintetbe a közreműködő emberi alkotó, mennyiben járult ő hozzá a végső műalkotás eredeti jellegéhez, és ezt hogyan tudjuk vizsgálni, bizonyítani.

„... számos vélemény szerint az MI alkalmas arra, hogy az emberéhez hasonló alkotó tevékenységet végezzen.”

2. A szerző jogai

A mesterséges intelligencia és a szerzői jog közös vonatkozásainak megtalálásához elsődleges feladat a szerzői jog fogalmának meghatározása. Magyarországon elő-

ször egy 1853-as császári nyílt parancs léptette életbe az osztrák szerzői jogi törvényt, amelyben deklarálták, hogy „az ész szüleményei is olyan tulajdont képeznek, mely a törvény oltalma alatt áll” (Domokos 2022, p. 55). Több próbálkozást követően az első magyar szerzői jogi törvényt 1884-ben fogadták el.¹ A szerző fogalmát ez a törvény nem határozta meg, és ezt a későbbi korok jogalkotói sem pótolták, hiszen mind ez idáig fel sem merült, hogy az emberen kívül más is lehetne szerző.

A szerzőség megállapításakor előfordulhatnak kétségek akár írott művek, zeneművek vagy képzőművészeti alkotások esetében is. A szerzői jogi törvények alapján a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok összessége. Ezt a szerzői jogi törvények mondják ki. A szerzői jog, ahogy az elnevezése is mutatja, a szerzőhöz, alkotóhoz kapcsolódik, vagyis egy személyhez. A szerzőknek személyhez fűződő jogaik és vagyoni jogaik vannak. A személyhez fűződő jogok tételesen: a mű nyilvánosságra hozatalának joga, a név feltüntetésének joga, a mű egységének védelme (1999. évi LXXVI. törvény a szerző jogról. 12. § –14. §).

3. Lehet-e szerző az MI?

De ki lehet szerző? Miben áll a szerzőség? Nevezhetjük-e például a mesterséges intelligenciát szerzőnek? Az Szjt. 4. §-át² magyarázó Nagykomentár szót ejt az embertől eltérő szerzőkről, mint például az állatok vagy a gépek. Az előbbie-
ek szerzőségének megállapítása kapcsán precedensértékűnek tartott amerikai jogeset is létezik. A *Naruto v. Slater* ügyben, amely a „majomszelfi” néven híresült el, hosszadalmas és fordulatos eljárás során az a döntés született, hogy az állatoknak nincs jogképessége, így szerzői jogi védelem sem illetheti őket (Tószegi 2022, p. 125). A gépek szerzőségét illetően egy igen friss, idén márciusban született felülvizsgálati döntés adhat iránymutatást. A *Thaler v. Perlmutter* 2023-as ügy lényege, hogy Stephen Thaler informatikus alkotott egy MI-rendszer *Creativity Machine* néven, ami állítása szerint önállóan hozott létre egy képet. Mikor Thaler szerzőként akarta bejegyeztetni az általa létrehozott gépet, önmagát pedig a gép tulajdonosaként, elutasították, mondván, hogy csak élő személy lehet alkotó (Dunning 2025, p. 4.).

Ezzel összeeseng az alábbi megállapítás is: „A mesterséges intelligencia mint önműködő rendszer új gondolatokat és kifejezésformákat képes alkotni olyan számítógépi programokkal, amelyek »tanulni tudnak«, vagyis az emberi idegrendszer működését utánozzák” (Gyertyánfy–Legeza, 2024).³ A szerzői jogászok magyarázata azt sugallja tehát, hogy a mesterséges intelligencia nem lehet szerző, mert a „szerző és műve kapcsolatát az ember szabad alkotói választása (eredetiség) hozza létre, és a mű többé-kevésbé az emberi személyiség hatását mutatja” (Gyertyánfy–Legeza, 2024).

Az MI által generált tartalmak esetében az az irány látszik már kirajzolódni, hogy ha az alkotást kizárólag az MI hozta létre, akkor nem beszélhetünk a végtermék szerzői jogi védelméről (Pogácsás 2024, p.145). Most már azonban azt is tudjuk, hogy az MI önállóan nem képes alkotni, nem tekinthető önálló szerzőnek. Ahhoz egyrészt az kellene, hogy az MI megőrizze a tanításra használt művek egyéni, eredeti jellegét, és azt alapul tudja venni referenciaként, másrészt pedig az, hogy maga is szerzői tevékenységet fejtson ki, vagyis új, egyéni, eredeti jellegű gondolatot juttasson kifejezésre (Csósz 2023, p. 78).

A generált tartalom szerzősége mellett fontos megemlíteni a generatív MI tanítását a szerzői jog által védett művekkel, ideértve az előfizetéssel elérhető adatbázisok tartalmát is.

„... az MI önállóan nem képes alkotni, nem tekinthető önálló szerzőnek.”

2024-re gyakorlatilag nincs olyan kreatív (hagyományosan szerzői jogilag védett) tartalom, amit ne lehetne MI segítségével előállítani; vagyis a legégetőbb kérdések immáron nem a generált tartalmak védelmével, hanem a gépi tanulás-hoz szükséges forrástartalmak felhasználásával kapcsolatosak (Mezei 2024, 1. p). Az Európai Unió országaiban az Európai Parlament és a Tanács 2019. április 17-i (EU) 2019/790 irányelve (továbbiakban CDSM irányelv) (8) preambulumbekkezdése, valamint ezzel összhangban az Szjt. lehetőséget ad kutatóhelyek és kulturális örökségvédelmi intézmények számára adat- és szövegbányászati célra nagyobb mennyiségű szöveg többszörözésére a szabad felhasználás keretein belül (1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról. 35/A §). Ez a szabályozás a generatív MI elterjedésével túllépett önmagán, hiszen a mesterséges intelligencia-rendszerek tanításához használt szerzői művek használata nemcsak szövegbányászati célokat szolgál, hanem adott esetben újra generált tartalmak alapját képezheti. A legutóbbi európai uniós szabályozás, az AI Act⁴ (105) preambulumbekkezdése éppen ezért már engedélyhez köti ezen tartalmak felhasználását.

A szerzői jogi törvényt olvasva elgondolkodhatunk azon, hogy kit illet a szerzői jog, hogyha a mesterséges intelligenciáról és a segítségével történő alkotásról beszélünk. Miért is fontos az, hogy megállapítsuk a szerzőiséget? Ha az adott művet nem egy természetes személy, hanem adott esetben mondjuk egy nyelvi modell, akár a ChatGPT „írta meg” promptok alapján, és azt egy természetes személy saját műveként jelöli meg, azt feltételezhetjük, hogy valamilyen visszaélés történt, és a szellemi alkotás nem a szerzőnek mondott személy sajátja. Pontosan amiatt érezhetjük ezt, mert nem a saját tehetségét, kreativitását és eredeti gondolatait használta fel, ami őt szerzővé tenné, hanem a gép generált számára a beleplántált adatok alapján egy tartalmat. Etikai és jogi problémákat is felvet a kérdés, és valószínűleg a jövőben számos ilyen esettel kell majd szembesülnünk.

Ugyanakkor a mesterséges intelligencia már ma is képes olyan alkotásokat létrehozni, amelyek alig vagy egyáltalán nem különböztethetők meg az ember által létrehozott alkotásoktól, és ez a jövőben még inkább így lesz. Gondolhatunk itt szöveges tartalomra, képi megjelenítésre vagy akár zenei motívumokra is. „Látszanak tehát a végletek a generatív MI felhasználásával alkotott művek szerzői jogi megítélése kapcsán: ha az ember mindössze egy megrendelő, és érdemi, alkotói tevékenység, kreatív döntéshozatal nem történik, akkor a produktumnak nincs jogi védelme, és nem is nevezhetjük szerzői műnek. Míg ha a generatív MI inkább csak adalékot szolgáltat, kiegészítő és kreatív segédeszköz az emberi alkotásban, akkor a szerzői jogi védelem ténye vitathatatlan” – írja Csősz Gergely szerzői jogász tanulmányában (2024, p. 114).

Túl a jogi normákon, meg kell még említeni két szakmai szervezet dokumentumát is az MI és a szerzőség, szerzői jog témájában. Mindkettő egybecseng a már fent ismertetett bírósági döntések alapelveivel.

Az egyik állásfoglalás a londoni székhelyű Publikációs Etikai Bizottság nevéhez fűződik (Committee of Publication Ethics – COPE), amely határozottan kiáll amellett az elv mellett, hogy az MI-eszközök nem felelnek meg a szerzői jogi követelményeknek, mert nem vállalnak felelősséget a benyújtott munkáért, így azok nem tekinthetők szerzőnek. A művek szerzői pedig kötelesek megjelölni a tanulmányukban, ha a cikk megírásakor bármilyen módon használtak MI-eszközöket. (COPE Council. COPE position – Authorship and AI, 2023).

A másik szervezet a neves brit orvosfolyóirat-kiadó, a BMJ Group, amely a generatív mesterséges intelligencia (GAI) szerzőségét részletező tanulmányt adott ki, amelyben azt vizsgálja bibliometriai elemzés segítségével, hogy a tudományos ki-

„Ugyanakkor a mesterséges intelligencia már ma is képes olyan alkotásokat létrehozni, amelyek alig vagy egyáltalán nem különböztethetők meg az ember által létrehozott alkotásoktól, és ez a jövőben még inkább így lesz.”

adók és folyóiratok milyen útmutatót adnak a szerzőknek a GAI használatával kapcsolatban. A kutatás a száz legnagyobb tudományos kiadó vizsgálatával készült függetlenül a folyóiratok témájától és a nyelvtől. A felmérés eredménye azt mutatta, hogy a 100 legnagyobb kiadó 24%-a nyújtott útmutatót a GAI használatáról, ebből 15 (63%) a 25 legnagyobb kiadó közé tartozott. A 100 legmagasabb rangú folyóirat közül 87% adott útmutatót a GAI-ról. Az útmutatóval rendelkező kiadók és folyóiratok közül 96%, illetve 98% tiltotta a GAI szerzőként való feltüntetését. Csak egy folyóirat (1%) tiltotta kifejezetten a GAI használatát a kézirat elkészítésében, és két (8%) kiadó és 19 (22%) folyóirat jelezte, hogy iránymutatásai kizárólag az írás folyamataira vonatkoznak (Publishers' and journals' instructions... –BMJ 2024;384:e077192). Következtetésként azt szűrte le a kutatás, hogy amennyiben megengedett a GAI használata az alkotási folyamatban, annak szabályozása igen eltérő a kiadók esetében. Mindenképpen szükség van a szabványosításra, mert annak hiánya terhet ró a szerzőkre és veszélybe sodorhatja a tudományos eredmények integritását.

Látható tehát, hogy a generatív mesterséges intelligencia és a szerzőség és a szerzői jog kapcsolata igen összetett, így van annak relevanciája, hogy a mesterséges intelligenciát a szerzői jog vonatkozásában vizsgáljuk.

4. A témák szakirodalomban való megjelenésének vizsgálata – bibliometria

Egy bizonyos téma előtérbe kerülését, a tudományos diskurzusba való beágyazódását az is kifejezi és megerősíti, mennyi folyóiratcikk, tanulmány jelenik meg róla. Ezért is érdekes megvizsgálni, hogy a témában a megjelenő releváns szakirodalom miként jelenik meg a releváns tudományos folyóiratokban, és ezeket hogyan reprezentálják az adatbázisok. Ehhez a vizsgálathoz a tudománymetria eszközeit lehet segítségül hívni, ami a tudományokban zajló statisztikai érvényességű változások mérésével foglalkozik. Ezen belül a bibliometria pedig a publikációk statisztikai eszközökkel mérhető tulajdonságaival, viselkedési tendenciáival foglalkozó tudományág (Varga–Dömsödy 2022, p. 90). A bibliometria tehát a tudománymetrián belül határozható meg, mert egy szűkebb fogalom, ami 1969-ben vált ismertté, amikor is Alan Pritchard megalkotta magát a kifejezést.⁵ A bibliometria a matematikai és statisztikai módszerek alkalmazása a könyvekre és más kommunikációs eszközökre (1969, p. 348–349). Ez volt az eredeti jelentés, ami természetesen módosult és finomodott, hiszen ma már könyvek és folyóiratok mellett egyre inkább az adatbázisok az információkérés helyszínei. A bibliometria többek között egy bizonyos témában megjelent tudományos cikkek számát, azok megjelenési helyét, a cikkek szerzőit és a köztük lévő együttműködések vizsgálhatja. Fő mutatószámok, amikkel dolgozik: a szerzők H-indexe, a folyóiratok impact factora, illetve az egy folyóiratcikkre érkezett hivatkozások száma (citation index).

A bibliometriai módszerek használatától az várható, hogy a kimutatható trendek és a publikációs stratégiákban rejlő törvényszerűségek a tudományra vonatkozóan tendenciákat is mutatnak, tehát messzebbre mutató következtetések levonására is alkalmasak (Varga–Dömsödy 2022, p. 90).

5. A vizsgálatban használt adatbázisok

A vizsgálat során a Scopus és Web of Science (a továbbiakban WoS) adatbázisokat használtam. A két, rendelkezésre álló tudománymetriai adatbázis számos

„Az útmutatóval rendelkező kiadók és folyóiratok közül 96%, illetve 98% tiltotta a GAI szerzőként való feltüntetését.”

lehetőséget biztosít arra, hogy különféle adatokat nyerjünk ki belőlük a tudományos művekre vonatkozóan.

A Scopus a lektorált szakirodalom, vagyis a tudományos folyóiratok, könyvek és konferencia-kiadványok legnagyobb kivonat- és hivatkozás-adatbázisa. Átfogó áttekintést nyújt a világ tudományos, technológiai, orvosi, társadalomtudományi, művészeti és bölcsészettudományi kutatási eredményeiről, és intelligens eszközökkel segíti a kutatások nyomon követését, elemzését és vizualizálását.⁶

A Web of Science adatbázis a Clarivate Analytics és a Thomson Reuters által szolgáltatott hivatkozáskereső bibliográfiai adatbázis és átfogó kutatási platform. Egy felületen érhetjük el különféle keresési és elemzési eszközök segítségével a világ legfontosabb folyóiratait, könyveit, konferenciáit, Open Access anyagait. Emellett pedig szakirodalom keresésére és tudományometriai vizsgálatokra, elemzések készítésére is használható.

Mindkét adatbázis megfelelő tehát arra, hogy kellő mennyiségű és minőségű adatot nyerjünk ki belőle. A két adatbázis használatára azért van szükség, mert alapvetően két különböző nagy rendszerről lévén szó, nagyobb merítést tesznek lehetővé a szakirodalomból, gyűjtőkörük általános, így több tudományterületről is adnak szakirodalmat. A Magyarországon is rendelkezésre álló további adatbázisokban megtalálható cikkek újabb elemzésre adhatnak lehetőséget, de azok használatát mégsem tartottam szerencsésnek a keresési módszerek eltérése miatt.

Az adatbázisok használata közben, illetve a kinyert adatok rendszerezésekor, valamint a következtetések levonásában, illetve megfogalmazásában nem vettem igénybe nyelvi modell segítségét.

5.1. A keresés módszertana

Az adatfelvétel időpontja: 2025. augusztus 23.

A keresési lehetőségek hasonlóak a két adatbázisban, de tekintettel a két rendszer különbségeire, nehéz meghatározni teljesen azonos keresési paramétereket.

A Web of Science adatbázisban összetett keresésben témára (topic) kerestem: „copyright law”, „artificial intelligence”, kifejezetten tudományos cikkekre (article). Az adatbázis a topic keresési opción a címben, absztraktban és a kulcsszóban való keresést érti. Mindkét kifejezés kellett, hogy szerepeljen a leírásban, vagyis az AND logikai operátor segítségével kerestem. Az eredmény szempontjából fontos, hogy a kifejezések egymás mellett álljanak, emiatt idézőjelet alkalmaztam, hiszen ez a módszer lehetővé teszi, hogy csak akkor kerüljön a találati listába a tétel, ha a két szó egymás mellett áll. A vizsgált időszak mindkét adatbázis esetében 2015-től 2024-ig tart, vagyis az elmúlt 10 évben megjelent tudományos cikkek számának változására voltam kíváncsi. Véleményem szerint 2015 előtt az MI kevésbé került még előtérbe, viszont a sokkal rövidebb időintervallum nem eredményezett volna annyi adatot, amennyit jól össze lehetett volna hasonlítani, illetve így még inkább kimutathatók a tendenciák. A keresés eredménye 78 találat lett.

A Scopus adatbázisban rendelkezésre áll egy olyan keresési paraméter, amely a címben (article title), az absztraktban (abstract) és a kulcsszóban (keywords) egyaránt keres. Ez nagyon hasonló a WoS topic opciójához. A Scopusban 106 találat lett a „copyright law” és az „artificial intelligence” kifejezésekkel történő együttes keresés eredménye, ha az adott időszakban kerestem a cikkeket. A két kifejezés eléggé általános ahhoz, hogy releváns találatok szülessenek.

„A két adatbázis használatára azért van szükség, mert alapvetően két különböző nagy rendszerről lévén szó, nagyobb merítést tesznek lehetővé a szakirodalomból, gyűjtőkörük általános, így több tudományterületről is adnak szakirodalmat.”

5.2. Kutatási kérdések

A találatok elemzéséhez néhány előzetes kutatási kérdést fogalmaztam meg, amelyek megvilágítják a két tudományterületen megjelenő tudományos publikációkkal kapcsolatos feltételezéseket, egyben meg is felelnek a bibliometriai kutatásban vizsgált szempontoknak.

1. Milyen ütemben nőtt az adott témakörökben megjelent publikációk száma az utóbbi tíz évben?
2. Mely országok járultak hozzá legnagyobb mértékben a téma tudományos irodalmához?
3. A publikációk számának növekedésével az azokat hivatkozó cikkek száma is növekedni fog?
4. Van-e összefüggés a szerzők idézettsége és a H-indexe között?
5. Mely folyóiratok tekinthetők magfolyóiratoknak a kutatott témában?

A továbbiakban a kutatási kérdések sorrendjében vázolom fel az adatbázisok vizsgálatából eredő adatok alapján, hogy az egyes kérdések kapcsán milyen információkat gyűjtöttem.

5.2.1. Milyen ütemben nőtt az adott témakörökben megjelent publikációk száma az utóbbi tíz évben?

Talán nem meglepő, ha előzetesen azt a hipotézist állítottam fel, hogy a vizsgált időszakban, vagyis a 2015 és 2024 között eltelt 10 évben fokozatosan emelkedik a témában megjelenő szakcikkek száma. Ezen belül pedig azt feltételeztem, hogy 2022 után, a ChatGPT „berobbanásával” a témába vágó megjelent szakirodalom száma még nagyobb arányban növekedni fog.

Az előfeltételezést maradéktalanul alátámasztotta a Scopusból kinyert adathalmaz. Az összes cikk száma 106 darab, amelyből az utolsó három évben (2022–2024 között) 80 cikk (45, 19 és 16 darab) jelent meg, ez az összes cikk 76%-a. Számokkal is alátámasztható a téma szakirodalmának növekedése 2022-ben, amely felfutásig alig néhány cikk jelent meg a témában, és egy lassú növekedés 2018-ban indul el (1. ábra).

„... azt feltételeztem, hogy 2022 után, a ChatGPT »berobbanásával« a témába vágó megjelent szakirodalom száma még nagyobb arányban növekedni fog.”

1. ábra – forrás: Scopus (készítette a szerző)

A WoS adatai is alátámasztják a fenti előfeltételezéseket. Az utolsó három évben a cikkek száma itt 54 volt (12, 16 és 26 darab). Ez az összes cikk 69%-a. Fokozatos emelkedés figyelhető meg itt is, bár a 2023 és 2024 között megjelent cikkek számának esetében nem volt akkora az emelkedés, mint a Scopusban (2. ábra).

2. ábra – forrás: Web of Science (készítette a szerző)

Egyértelműen látszik, hogy 2022 után a szakirodalom száma szignifikánsan növekszik, ezen belül pedig a 2024-es év emelkedik ki, hiszen a Scopusban több mint a duplája, a WoS-ban pedig közel a duplája jelent meg a cikkeknek a 2023-as évhez viszonyítva.

5.2.2. Mely országokban affiliált szerzők járultak hozzá legnagyobb mértékben a szakterületek tudományos irodalmához?

A publikációs kibocsátás területi vizsgálata esetében először is érdemes tisztázni, hogy mit tekintünk területi megoszlásnak, és az adatbázisok milyen kritériumok alapján rendelik egy adott országhoz a publikációkat. Nem a folyóirat megjelenésének a helyszíne a döntő. A Scopus esetében a levelező szerző (corresponding author)⁷ affiliációjának helye a mérvadó. Például egy Magyarországhoz besorolt cikk levelező szerzője magyar, és a Szegedi Tudományegyetemhez affiliált Mezei Péter, szerzői jogász, egyetemi professzor. Tehát hiába egy brit folyóiratban jelent meg a cikk egy brit affiliációval rendelkező társszerzővel, a cikket nem az Egyesült Királysághoz, hanem Magyarországhoz sorolja az adatbázis földrajzi felosztása.

Kutatási kérdésem esetében az előfeltételezésem az volt, hogy a cikkek többsége esetében a levelező szerző affiliációjának helyszíne az Amerikai Egyesült Államok, az Európai Unió tagállamai, Nagy-Britannia, Kína és Japán lesznek. Azt feltételeztem, hogy a technológiai fejlettség miatt az ezekhez az országokhoz köthető kutatók állnak élen a témában való publikálásban. Mindezekon túl az Európai Unió tagállamaihoz köthető szerzők az első komoly nemzetközi szabályozás, az AI Act (Az Európai Parlament és Tanács 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 rendelete) kibocsátása miatt is sok publikációt adhattak ki az év második felében. Természetesen nagy valószínűséggel ezeknek a cikkeknek a száma majd csak 2025-ben fog jelentősen emelkedni.

A Scopus alapján az látható, hogy a kibocsátó országok első helyén az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Királyság áll, követi őket India, majd Kína következik. Japánon kívül tehát minden feltételezés igazolódott, bár az EU-tag-

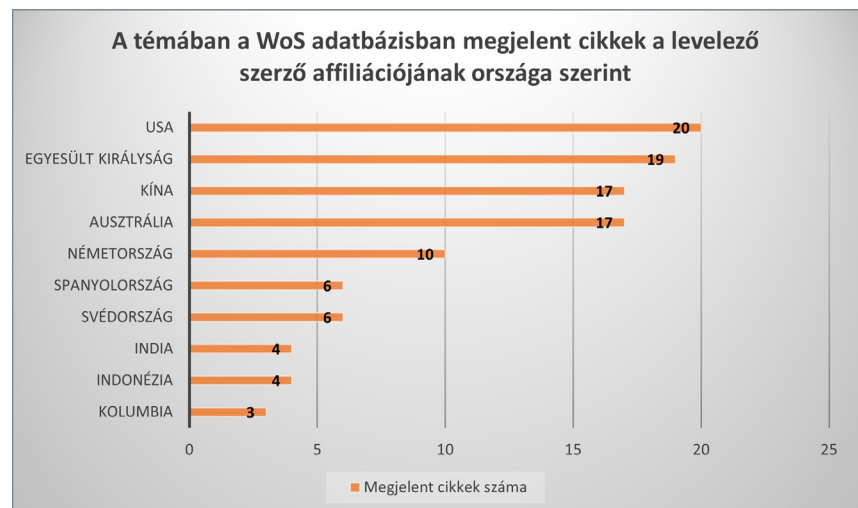
„A Scopus alapján az látható, hogy a kibocsátó országok első helyén az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Királyság áll, követi őket India, majd Kína következik.”

országok közül csak Németország, Spanyolország és Lengyelország került be a tíz közé (3. ábra). Miután az első tíz helyre mindösszesen 64 cikk került be, sok ország osztozik a többi cikkeken.

3. ábra – forrás: Scopus (készítette a szerző)

A WoS esetében az Egyesült Királyság, az Amerikai Egyesült Államok és Kína áll az első helyen. Az Európai Unió tagállamai közül a WoS-ban Németország, Spanyolország és Svédország szerepel az első tíz ország között. Ebben az adatbázisban is hasonló a területi eloszlás meghatározása, mint a Scopusban, vagyis a levelező szerző affiliációjának helyszíne a domináns. Érdekes látni, hogy India a Scopusban előkelő helyen végzett a WoS-szal összehasonlítva (4. ábra).

4. ábra – forrás: Web of Science (Készítette a szerző)

Mindkét adatbázis vizsgálata után a területi eloszlás tekintetében elmondható, hogy az MI iránti érdeklődés nemzetközi. Az Európai Unióval kapcsolatos fentebbi megállapítások mellett az is látszik, hogy a Kínához kapcsolódó tudományos cikkek száma mindkét adatbázisban magas. Ez köszönhető lehet annak, hogy Kínában a mesterséges intelligencia, illetve a generatív mesterséges intelligencia fejlesztése igen magas színvonalon működik, annak ellenére, hogy a generatív mesterséges intelligencia esetében a legtöbb nyugati termék, például a ChatGPT vagy a Gemini nem érhető el az országban, legalábbis felhasználói szinten.⁸

„Mindkét adatbázis vizsgálata után a területi eloszlás tekintetében elmondható, hogy az MI iránti érdeklődés nemzetközi.”

Mindemellett a kínai innováció előretörését mi sem bizonyítja jobban, mint a 2025 januárjában megjelent Deep Seek nagy nyelvi modell,⁹ ami egy kisebb méretű Open Source licencmodell léteire versenyre kelt az aktuális GPT-modellekkel, és ez óta az áttörés óta a kínai és amerikai szolgáltatók között a verseny csak élesedni látszik. Ez a folyamat valószínűsíthetően a 2025-ben megjelenő ilyen jellegű publikációk számát is emelni fogja, hiszen a fejlődés még inkább magával fogja vonni a szerzői jogi kérdések megjelenését. Az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Királyság viszont a várt módon mindkét adatbázisban az élen áll, vagyis elmondható, hogy ezekben az országokban az egyetemi intézményekhez és kutatóintézetekhez affiliált szerzők élen járnak a publikálásban. Japán nem szerepelt az első tíz ország között, de feltételezhető, hogy idő kérdése, és ez változni fog a jövőben.

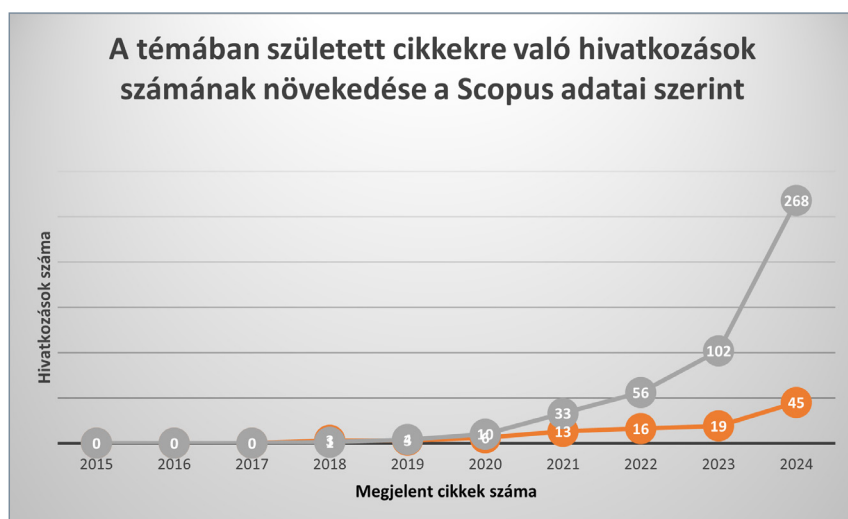
„A citation index segítségével mérhető az egyes publikációk hatása, vagyis hogy hány másik cikk hivatkozott rá.”

5.2.3 A publikációk számának növekedésével az azokat hivatkozó cikkek száma is növekedni fog?

A bibliometriai mérésnek köszönhetően az egy-egy cikkre való hivatkozási információkat is megtudhatjuk az adatbázisokból, hiszen mindkét adatbázis egyik legfontosabb feladata az, hogy a hivatkozási információkat gyűjti és nyilvántartja. A citation index segítségével mérhető az egyes publikációk hatása, vagyis hogy hány másik cikk hivatkozott rá. Az előfeltételezésem az volt, hogy a témában megjelenő publikációk növekedésével az azokra való hivatkozások száma is egyre növekedni fog. A folyamatos szám szerinti növekedés magával hozza a cikkek-re való hivatkozások számának emelkedését. A Scopus adatai azt mutatják, hogy a megtalált publikációk esetében az évek során a publikációk számának növekedésével egyenes arányban a hivatkozások száma is növekedett. Alább látható a legtöbbet hivatkozott cikk, ami 2018-ban jelent meg, azóta hivatkozásainak száma évről évre emelkedett.

Levendowski, A (2018) *How copyright law can fix artificial intelligence's implicit bias problem*, Washington Law Review, 92, (2), p. 579–630.

A következő diagramon az látszik, hogy 2022 után összességében is erőteljesen növekszik a hivatkozások száma, vagyis a témában született cikkek egyre inkább bekerültek a publikációs körforgásba (5. ábra).

5. ábra – forrás: Scopus (készítette a szerző)

A Web of Science adatbázis esetében is elmondható, hogy a cikkek folyamatosan emelkedő számával egyenesen arányosan növekedett a hivatkozások száma is (6. ábra). A találati listában ebben az adatbázisban is a fenti cikk a legtöbbet hivatkozott (Levendowski, 2018). Mindkét adatbázisban alapvető cikknek tekinthető az írás, hiszen hét éve ott van az élen idézettségben.

6. ábra: A témában született cikkekre való hivatkozások számának növekedése a Web of Science adatai szerint (készítette a szerző)

Érdekes jelenség, hogy mindkét adatbázisban egy olyan szerző művét hivatkozták a legtöbbször a témában, akinek egyébként egyáltalán nem kiemelkedő a publikációs tevékenysége, legalábbis ebből a két adatbázisból ez szűrhető le.

5.2.4. Van-e összefüggés a szerzők idézettsége és a H-indexe között?

Az indexelő adatbázisok nagy előnye, hogy meg tudjuk állapítani a szerzők profiladataiból, hogy az adott szerző munkássága számokban hogyan fejezhető ki. Mindkét adatbázisból a cikkekre kapott hivatkozások sorrendjében az első három szerzőt sorolom fel a következő két táblázatban.

A Scopus adatbázisban legtöbbet hivatkozott cikk Amanda Levendowski cikke, amit 68 alkalommal idéztek. A szerző a Scopusban tárolt profilját megvizsgálva látható, hogy egy egycikkés szerzőről van szó. Ez a cikk annyira meghatározó, hogy még 2024-ben is idézték.

1. táblázat: A témában a legmagasabb hivatkozási számmal rendelkező szerzők a Scopusban, és a hozzájuk kapcsolódó egyéb profiladatok (készítette a szerző)

A szerző neve és az affiliáció földrajzi helye	A témában megjelent cikk hivatkozásainak száma	A Scopusban található publikációk száma	A Scopusban található publikációkra való hivatkozások száma	Hirsch-index
Levendowski, A. (USA)	68	3	68	1
Eshagrian, J. K. (USA)	66	103	1191	20
Hughenoltz, P. B. (Hollandia)	65	19	257	9

„Az indexelő adatbázisok nagy előnye, hogy meg tudjuk állapítani a szerzők profiladataiból, hogy az adott szerző munkássága számokban hogyan fejezhető ki.”

Az őt követő szintén amerikai szerző, Eshagrian, már jóval több cikkel rendelkezik, és az ő szakterülete az MI, illetve a neurális hálózatok. A témában a cikke 2020-ban jelent meg, és még 2024-ben is 28-an hivatkoztak rá. A H-indexe pedig kifejezetten figyelemre méltó, de erre magyarázatot ad a tetemes számú hivatkozás, amivel rendelkezik.¹⁰ A harmadik szerző holland, publikációs száma jóval kevesebb Eshagriannél. Már ebből a három mintából látható, hogy nincs összefüggés az idézettség és a H-index, valamint a publikációk száma és az idézettség között. Egy adott cikk lehet kiemelkedő mű és magas hivatkozási számmal rendelkező akkor is, ha a szerzője egyébként nem tekinthető kiemelkedő termékenységű alkotónak.

A Web of Science-ben is Amanda Levendowski cikke rendelkezik a legtöbb, összesen 67 hivatkozással. Ugyanakkor itt is az az érdekes helyzet áll fenn, hogy azon kívül a cikken kívül itt is két további cikke van, amelyekre azonban nem hivatkoztak, bár azok a cikkek nem ebben a témában születtek. Látható, hogy egy cikk magas idézettsége nem feltételezi azt, hogy a szerző egyébként egy nagy hatású alkotó és formálni tudja a téma szakirodalmának alakulását. A 2. táblázat alapján látható, hogy a következő két szerző hivatkozása 45 és 43. Mindegyikük viszonylag magas Hirsch-indexszel rendelkezik, és a publikációikra való hivatkozás is nagyszámú. Profiljaikból kiderül, hogy a téma fontos és meghatározó szakértői. Régóta publikálnak, és cikkeik főleg a szerzői jog témájában jelennek meg. A nyelvi modellek megjelenése és az MI előtérbe kerülése pedig magával hozta azt, hogy a két témát összefüggésében vizsgálják (2. táblázat).

2. táblázat: a témában a legmagasabb hivatkozási számmal rendelkező szerzők a WoS-ban, és a hozzájuk kapcsolódó egyéb profiladatok

A szerző neve és az affiliáció földrajzi helye	A témában megjelent cikk hivatkozásainak száma	A WoS-ban található publikációk száma	AWoS-ban található publikációkra való hivatkozások száma	Hirsch-index
Levendowski, A. (USA)	67	3	67	1
Gervais, D. J. (USA)	45	31	264	8
Hugenholtz, P. B. (Hollandia)	43	16	191	8

5.2.5 Mely folyóiratok tekinthetők magfolyóiratnak a témában?

A magfolyóirat fogalmának meghatározásához ki kell emelni a bibliometria egyik fontos szabályát, a Bradford-törvényt,¹¹ amely a szakirodalom szóródásáról szól. Ennek értelmében megfigyelhető, hogy valamely téma szakirodalmában nem véletlenszerűen szóródik szét az egyes szakfolyóiratok között, hanem koncentrálik. A közlemények egyharmadát, a legtöbb, az adott témáról szóló publikációt megjelentető folyóiratok cikkei alkotják, és ezeket a folyóiratokat az adott téma magfolyóiratainak nevezik (Marton, 1999. p. 104.). A magfolyóiratok meghatározása lényegesen könnyebb ma már a rendelkezésre álló adatbázisok segítségével, mint annak idején, amikor csak a nyomtatott források álltak rendelkezésre. Az indexelő adatbázisok segítségével ezek az adatok is hamar rendelkezésre állnak, így a keresett két téma együttes megjelenése a szakfolyóiratokban gyorsan feltérképezhető. Előismeretek alapján azt feltételeztem, hogy valószínűleg a szellemi

„Látható, hogy egy cikk magas idézettsége nem feltételezi azt, hogy a szerző egyébként egy nagy hatású alkotó és formálni tudja a téma szakirodalmának alakulását.”

tulajdonjoggal foglalkozó folyóiratok lesznek meghatározóak a témában, hiszen a tudományterület már régóta rendelkezik prominens folyóiratokkal, amelyek valószínűleg már évek óta foglalkoznak a mesterséges intelligencia kérdéskörével. Azt vélelmeztem előzetesen, hogy ebben a témában is lesznek olyan folyóiratok, amelyek sokkal több ilyen témájú cikket tartalmaznak.

A Scopus adatbázis 106 találatot számláló listájában 5 olyan folyóirat van, amely a többihez képest kiemelkedő számú cikket tartalmaz a témában a megadott időszakban. Ez az 5 folyóirat 29 cikket tartalmaz az összes 106-ból (27%). A folyóiratok a következők:

- IIC International Review of Intellectual Property and Competition Law
- GRUR International
- Journal of World Intellectual Property
- Information Technology and E-Commerce Law
- Journal of Intellectual Property Rights

A Web of Science adatbázis speciális szűkítési lehetőségével kimutatható, hogy a 78 publikáció hogyan oszlik meg a folyóiratok között. Látható tehát, hogy alapvetően a szellemi tulajdonnal foglalkozó folyóiratok tekinthetők magfolyóiratnak a szerzői jog és a mesterséges intelligencia vonatkozásában. A 78 publikációból 30 az alábbi öt folyóiratban jelent meg (38%):

- IIC International Review of Intellectual Property and Competition Law
- Australian Intellectual Property
- Journal of Intellectual Law Practice
- Journal of World Intellectual Property
- International Journal of Law and Information Technology

A magfolyóiratok kisebb átfedést mutatnak a két adatbázisban. Ez jelzi a releváns cikkek koncentrációját, és alátámasztja a már ismertetett törvényszerűséget. Nagyon erős magfolyóiratnak tekinthető az IIC, hiszen mindkét adatbázisban a legtöbb cikk szerepel benne.

6. Összegzés

A kutatásomban összességében beigazolódtak az előfeltételezéseim. A Web of Science és a Scopus adatbázisból kigyűjtött adatok megerősítettek abban, hogy a mesterséges intelligencia és a szerzői jog kapcsolatáról és annak összefüggéseiről évről évre egyre több releváns szakfolyóiratcikk jelenik meg világszerte. Ugyanakkor az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Kína áll a levelező szerzők affiliációja szerinti lista élén, és annak ellenére, hogy az AI Act, az első nemzetközi MI-szabályozás az Európai Unióban született meg, az EU tagországai nem élénkül meg az ezzel kapcsolatos publikációs tevékenység. Természetesen ez annak is betudható lehet, hogy maga a norma inkább szakpolitikai, mint tudományos vitát generált, illetve hogy a szabályozás érdemi alkalmazása még sok esetben várat magára. Az is beigazolódtott, hogy a publikációk számának növekedésével az azokra érkezett hivatkozások száma is növekedni fog, nem is kis mértékben. A vizsgálat azt is kimutatta, hogy a Bradford-törvénynek megfelelően magfolyóiratok itt is kimutathatók, vagyis a folyóiratcikkek koncentrálnak. A Scopusban 23%-a, a WoS-ban pedig 34%-a a cikkeknek a magfolyóiratokban jelent meg. Az utolsó hipotézis a szerzőkre vonatkozott, és összefüggést keresett a témában való idézettség és a Hirsch-index között. Ezt nem teljesen sikerült alátámasztani.

ni, vagyis nem feltétlenül igaz az, hogy ha valakit egy témában sokan citálnak, akkor annak feltétlenül magas a H-indexe. Tisztában vagyok vele, hogy van még lehetőség a kutatásban. A rendelkezésre álló adatok hasznosak, jól használhatók. A kutatás tanulságaként mindenképp levonható, hogy érdemes pár éven belül újra elkészíteni, hiszen a publikációk száma növekedni fog, és hasznos lesz majd azt is látni, hogy visszamenőleg a régebben megjelent cikkekre mennyivel nőtt a hivatkozások száma.

Jegyzetek

¹ 1884. évi XVI. törvénycikk a szerzői jogról. Elérhető: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=88400016>.TV (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

² 4. § (1) A szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző).

(2) Szerzői jogi védelem alatt áll – az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül – más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van.

³ Az idézett mű nem tartalmaz oldalszámot, mert a Wolters Kluwer kiadó Nagykomentárja. Az előfizetéssel használható Új Jogtárból érhető el.

⁴ AI Act: *Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (Artificial Intelligence Act)* (Text with EEA relevance)

⁵ Alan Pritchard (1941–2015) kutató, bibliográfus könyvtáros

⁶ *What is Scopus about?* Elérhető: https://service.elsevier.com/app/answers/detail/a_id/15100/supporthub/scopus/related/1/ (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

⁷ Többszerzős publikáció esetén a kutatócsoport és a folyóirat szerkesztői, bírálói és olvasói közötti kommunikáció elsődleges kapcsolattartója. A szóban forgó személy gyakran a kutatási publikáció fő- vagy vezető szerzője, és ő felel a kéziratokkal kapcsolatos kommunikáció lebonyolításáért.

⁸ *Generative AI in China – statistics and facts*. Elérhető: <https://www.statista.com/topics/13127/generative-ai-in-china> (Utolsó elérés: 2025. 06.19.)

⁹ *Deep Seek: The Chinese AI app that has the world taking*. Elérhető: <https://www.bbc.com/news/articles/c5yv5976z9po> (Utolsó elérés: 2025.06.19.)

¹⁰ A Hirsch-index egy nemzetközileg elismert tudományometriai mutatószám. Egy kutató indexe pl. 10, ha van 10 darab olyan cikke, amely legalább 10 idézettséget kapott.

¹¹ Samuel C. Bradford (1878–1948) brit matematikus, könyvtáros. A Nemzetközi Információs és Dokumentációs Szövetség (FID) elnöke volt 1945-től 1948-ig. 1934-ben jött rá erre a törvényszerűsége.

Felhasznált és ajánlott források

1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról. Elérhető: <https://njt.hu/eli/TV/1999/76> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Az Európai Parlament és a Tanács 2019. április 17-i (EU) 2019/790 Irányelve a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). [online]. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj?eliuri=eli%3Adir%3A2019%3A790%3Aoj&locale=hu> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Az Európai Parlament és a Tanács 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 rendelete a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet). [online]. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj?eliuri=eli%3A-reg%3A2024%3A1689%3Aoj&locale=hu> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Barthes, R. (1996) *A szerző halála*. In: Babarczy, E. (sorozatszerk.) *A szöveg öröme. Irodalomelméleti írások*. Ford. Babarczy, E. p. 50–55. Osiris, Budapest. ISBN: 9633792010

COPE Council (2023) *COPE position - Authorship and AI* - English.
<https://doi.org/10.24318/cCVRZBms>

Csász, G. (2023) *Áttekintés a generatív mesterséges intelligenciák szerzői jogi kérdéseiről*, Iparjogvédelmi és Szerzői jogi Szemle 18/128(2) p. 64–87. Elérhető: <https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2023-2/03-csaszgergely.pdf> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Csász, G. (2024) *A prompt szerepe az alkotásban*, Iparjogvédelmi és Szerzői jogi Szemle, 19/129(5), p. 113–123. Elérhető: <https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2024-5/08-csasz.pdf> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Domokos, M. (2022) *Arany László és az első magyar szerzői jogi törvény*. In: Szilágyi, M. (szerk.) *Az örökség terhe. Arany László élete és munkássága*. p. 48–66. Ráció, Budapest. ISBN: 9786155675638

Dunning, A., Lee, C., Bepko, A., Cohen, B. J., Reynolds, N., Huth, F. (2025) *Thaler v. Perlmutter Further Confirms Human Authorship Required for Copyright Protection*, Intellectual Property & Technology Law Journal, 37.(6) p. 3–7. Elérhető: <https://www.clearlyiptechinsights.com/2025/03/thaler-v-perlmutter-further-confirms-human-authorship-required-for-copyright-protection/> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Foucault, M. (2000) *Mi a szerző?* In: *Nyelv a végtelenhez. Tanulmányok, előadások, beszélgetések*. 2. jav. kiad. Ford. Angyalosi, G., p. 119–147. Latin betűk, Debrecen. ISBN: 9639146064

Ganjavi, C., Eppler, M., Pekcan A., Biedermann, B., Abreu, A., Collins, G. S., Gill, I. S., Cacciamani, G. E. (2024) *Publishers' and journals' instructions the authors on use of generative artificial intelligence in academic and scientific publishing: bibliometric analysis*. BMJ. <https://doi.org/10.1136/bmj-2023-077192>

Grad-Gyenge, A. (2023) *A mesterséges intelligencia által generált tartalmak értelmezésének lehetőségei a szerzői jog útján*, Magyar Jog, 70(6) p. 337–345. Elérhető: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/2441007> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Gyertyánfy, P. (2023) *A mesterséges intelligencia hatályos szerzői jogi törvényünk szerint*, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 18./128. (6). p.34–48. Elérhető: <https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/industrial-property-and-copyright-review-2023-6/02-gyertyanfypeter.pdf> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Gyertyánfy, P., Legeza, D. (szerk.) (2024) *Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez*. Elérhető: <https://uj.jogtar.hu/login#doc/db/304/id/A08Y1625.KK/ts/20230101/>

Legeza, D. (szerk) (2017) *Szerzői jog mindenkinek*, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, Budapest. Elérhetőség: https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/szerzoi_jog_mindenkinek_web_fin.pdf (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Marton, J. (1999) *Bibliometria*. In: Horváth T., Papp I. (szerk.) *Könyvtárosok kézikönyve* 1. kötet. p. 83–125. Osiris, Budapest. ISBN: 9633796466

Mezei, P. (2024) *Szöveg- és adatbányászat és a generatív mesterséges intelligencia – az inputoldal szerzői jogi kihívásai*, Iparjogvédelmi és Szerzői jogi Szemle 19/129(5), p. 98–122. Elérhető: <https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2024-5/07-mezei.pdf> (Utolsó elérés: 2025.08.14.)

Naruto, by and through this Next Friends, People for the Ethical Treatment of Animals, Inc. et al. v. David Slater et al. Elérhető: <https://www.peta.org/features/peta-foundation-legal/case-summaries/naruto-v-slater/> (Utolsó elérés: 2025.08.14.)

Pogácsás, A. (2024) *A plágium új jelentésrétege? A társszerzőség útjai és megítélése a mesterséges intelligencia vonatkozásában*, Iparjogvédelmi és Szerzői jogi Szemle, 19/129(5), p. 139–155. Elérhető: <https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2024-5/10-pogacsas.pdf> (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Pritchard, A. (1969) *Statistical bibliography or bibliometrics?*, Journal of Documentation, 25(4) p. 348–349.

Schubert, A., Schubert, G. (2016) *A tudománymetria törvényalkotó „úttörői”*, Orvosi Hetilap, 157(2) p. 74–78.

Thaler v. Perlmutter No. 23-5233 (D.C. Cir. 2025) Justia Opinion Summary. Elérhető: <https://law.justia.com/cases/federal/ap-pellate-courts/cadc/23-5233/23-5233-2025-03-18.html> (Utolsó elérés: 2025. 08. 15.)

Tószegi, Zs. (2022) *A szerzői jogok védelme a könyvtárakban*. In: Kiszl, P. (szerk.) *Útmutató könyvtáralapításhoz 2*, p. 125. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, Budapest. https://doi.org/10.21862/utm_kvta_2 (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

Varga, K., Dömsödy, A. (2022) *A tudományos teljesítmény és a publikációs stratégiák – tudománymetriai, bibliometriai mérések a bölcsész- és társadalomtudományokban*, Tudásmenedzsment, 23(1), p. 1–179. Elérhető: https://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/hfmi/TM_2022_23_1_0.pdf (Utolsó elérés: 2025.05.31.)

